

УСТОЙЧИВАТА ВРЪЗКА "ОБРАЗОВАНИЕ – НАУКА - БИЗНЕС" - КЛЮЧ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ВИСШЕ ТРАНСПОРТНО УЧИЛИЩЕ "ТОДОР КАБЛЕШКОВ"

Даниела Годорова
dtodorova@vtu.bg

**Висше транспортно училище „Тодор Каблешков”,
София, ул. Гео Милев № 158,
БЪЛГАРИЯ**

Ключови думи: образование, качество, транспорт, стратегия за развитие

Резюме: В статията се акцентира на възможностите за развитие на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” в настоящата икономическа среда и влиянието на връзката му с бизнеса върху качеството на обучение и неговата конкурентоспособност.

Заобикалящата ни икономическа среда и състоянието на трудовия пазар изискват непрекъснато усъвършенстване и повишаване на квалификацията на хората, както и придобиване на нови знания и умения.

В условията на децентрализиране на висшето образование и автономия на висшите училища от съществено значение е определянето на потребността и спецификата на образователния продукт. Важен елемент в образованието е процеса на активно взаимодействие на неговите субекти.

Изследването, анализирането и отчитането на предпочитанията на отделните субекти, равнището на тяхната удовлетвореност оказва пряко влияние върху имиджа и репутацията на висшето училище, както и на равнището на конкурентоспособност на пазара на образователни услуги.

ВТУ „Тодор Каблешков“ е авторитетно и динамично развиващо се висше училище с модерно обзаведена учебна база, с висококвалифицирани преподаватели, с амбициозни и мотивирани студенти, обучаващи се както в традиционно търсени, така и в новосъздадени специалности, съобразени с променящите се нужди на динамично развиващата се национална и световна индустрия.

Постигнатите резултати от работата показват усилията на академичната общност в отстояването на високи стандарти в преподавателската и научно-изследователската работа. Университетът се развива в посока все по-активно сътрудничество с бизнеса и новаторски подход към обучението на студентите, с цел по-успешната им професионална реализация. Това е от изключително важно значение за устойчивост и конкурентоспособност на образователната институция както на вътрешния, така и на европейския, и на световните пазари.

I. Въведение

Развитието на образованието и науката са основен елемент от устойчивото икономическо развитие. Знанието има особено важна роля, както за отделния човек, така и за обществото като цяло. Структурите, придобили повече знания заемат по-добри и печеливши пазарни ниши, а нациите, осигуряващи повече знания са по-конкурентоспособни.

Развитието на пазарна икономика поставя образователния пазар в условия на силна конкуренция между различните висши училища.

При оценяването на конкурентоспособността на дадено висше училище от съществено значение е оценката на неговата ценност като пазарен субект и ценността на продуктите и услугите, които предлага. Конкурентните предимства, които съответното висше училище има на образователния пазар също са важен елемент при определяне на неговата ценност. Ценността на образователните услуги във висшето училище зависят както от оценката на потребителите, така и от самия процес на обучение и неговия резултат. Оценките на тези елементи определят конкурентоспособността на образователните услуги.

Характерните за последните години демографски срив, изискванията на ЕС за уеднаквяване на подходите и практиката с другите европейски страни, увеличаването на конкуренцията в областта на висшето образование, наложиха прилагане на пазарния механизъм в образованието. Основната цел в дейността на образователните институции е постигането на социален ефект чрез подобряване на образователната услуга.

Дейността на висшите училища е свързана основно с два пазара, този на образователните услуги и пазара на труда. Потребителите на пазара на образователните услуги са студентите, а като потребители на пазара на труда се определят работодателите в различните сектори на икономиката на страната.

II. Конкурентоспособност на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков”

Днес на образователния пазар в България, подготвящ специалисти с висше образование, акредитирани от Националната агенция за оценяване и акредитация работят 51 висши училища¹, които имат следната структура: 30 университета, 18 специализирани висши училища и 3 самостоятелни колежа. От тях държавните висши училища са 37, а частните висши училища са 14 на брой.

Всички образователни институции участват в образователния пазар и съответно следваме мисията в политиката на образованието. Развитието на пазарната икономика поставя различните висши училища в условия на силна конкуренция, както на националния, така и на международния образователен пазар. Недостатъчното финансиране от държавата за издръжка на обучението, налагат необходимостта от ефективно управление на висшите училища, както и тяхното приспособяване към изискванията и потребностите на трудовия пазар. Предлаганите специалности трябва да съответстват на нуждите на икономиката, да са привлекателни за студентите и да дават възможност за развитие и просперитет.

Посочените акценти определят стратегията за развитие на ВТУ „Тодор Каблешков” като желано и търсено висше училище за подготовка на бакалаври, магистри и доктори и утвърждаването му като образователен, научен и квалификационен център за подготовка на специалисти за транспортния сектор и икономиката на страната. На Фигура 1. са посочени основните приоритети за развитието на университета.

¹ НСИ, www.nsi.bg

Основни приоритети за развитието на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков”, разпределени по следните направления:

Фигура 1.

Очакваните резултати от реализиране на действията по посочените направления са:

- Разкриване на нови и атрактивни специалности, ориентирани към потребностите на трудовия пазар и привличане на студенти към тях;
- Подготвени студенти с висока конкурентоспособност, със знания и умения за успешна реализация в съвременната бизнес-практика;

- Разширяване на националното и международно сътрудничество за развитие на образователната и научноизследователската дейност, участието в национални и международни програми и проекти;
- Създаване на съвместни експертни екипи, създаващи ефективен модел за сътрудничество с други университети, бизнеса и изследователски институти;
- Развитие на университетската инфраструктура и информационното осигуряване;
- Благоприятна среда за работа на студенти, докторанти, преподаватели и служители;
- Утвърждаване имиджа на ВТУ „Тодор Каблешков” като стабилна, развиваща се и привлекателна образователна и научноизследователска институция.

Развитието на учебната дейност и образователните услуги са свързани с тяхното усъвършенстване чрез обвързка на бакалавърските и магистърските специалности с ефектите от негативните демографски тенденции, сериозната конкуренция между висшите училища и с потребностите на трудовия пазар. Активното търсене на нови и актуални ниши за развитие на образователни програми, конкретно насочени към потребностите на бизнеса са в основата на подготовката на студенти с висока конкурентоспособност.

Разширяването на разнообразните форми за учене през целия живот предоставят гъвкавост в образователната услуга и предлагат конкретни умения и компетентности. Развитието и разрастването на националното и международно сътрудничество в областта на образователните услуги се реализира чрез ефективно коопериране с български и чуждестранни университети за привличане и обучение на студенти и докторанти. От изключителна важност за развитието на университета е разширяването на сътрудничеството в областта на научните изследвания чрез активно участие на ВТУ „Тодор Каблешков” в съвместни проекти, прояви и инициативи с чуждестранни висши училища и организации, разработването на съвместни международни публикации на научни разработки в специализирани издания, издаване на съвместна учебна литература. Всичко това води до възможност за провеждане на пазарноориентирани научни изследвания, разширяване на членството на ВТУ „Тодор Каблешков” в национални и международни организации, асоциации, институции, и бизнес.

Академичната общност на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” работи усилено за отстояване на високи стандарти в преподавателската и научноизследователската работа. Университетът се развива в посока все по-активно сътрудничество с бизнеса и новаторски подход към обучението на студентите, с цел по-успешната им професионална реализация. Редовно се провеждат редица интересни мероприятия, изложения и срещи, които доказват, че ние сме отворени към иновативните технологии, съвременните научно-технически предизвикателства, актуалните обществени каузи. Чрез всички тях се осъществява директна връзка между образованието и представителите на бизнеса. Подписват се договори за сътрудничество с организации и компании от различни сектори на икономиката, както и с образователни институции от различни държави.

Ефективното взаимодействие с бизнес партньорите се отразява на качеството на обучение, на актуализирането на учебното съдържание на бакалавърските и магистърски специалности, на обогатяването им с нови постижения на знанието и съвременните бизнес практики;

С цел да се отговори на потребностите на трудовия пазар във ВТУ «Т. Каблешков» се предлагат атрактивни и полезни бакалавърски и магистърски специалности, които имат тясно профилиране и конкретна насоченост.

Силната конкурентоспособност на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” е подпомагана от Център за кариерно развитие, който осъществява и поддържа връзката между студентите и бизнеса и съдейства за професионалната ориентация на студентите.

Кариерният център е партньор на редица компании в популяризирането на стажантските и стипендиантките им програми, на възможностите за професионална реализация. Заема челно място сред кариерните центрове на висшите училища в България.

Широкопрофилната подготовка на нашите студенти им позволява да се реализират във всички сфери на транспорта – автомобилна и железопътна техника, телекомуникации и осигурителна техника, строителство, електроенергетика и електрообзавеждане, спедиция, логистика, управление и икономика на транспорта.

Във Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” се извършва сериозна научна и научно-приложна изследователска дейност по основните експлоатационни и инфраструктурни направления в съвременната транспортна наука; следдипломна специализация и професионална квалификация на специалисти с висше образование.

Един от аспектите на качеството на обучението е отношението между образователния процес и професионалната реализация на специалистите.

Обект на специално внимание и наблюдение е въпросът за съответствието на получените от студентите теоретични знания и практически умения съобразно нуждите и изискванията на потребителите на кадри за успешна професионална реализация в системата на транспорта, спедицията, логистиката и други организационно производствени отрасли и административни структури.

Конкурентно предимство на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” на образователния пазар е съвременното и модерно обучение, научния потенциал, материално-техническата база, научната информация и дейност и не на последно място – успешната реализация на нашите възпитаници.

Конкурентоспособността на специалностите и търсенето на випускниците от работодателите са обединяващ и решаващ фактор за перспективите за развитие на образованието, науката и научните изследвания.

Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” е партньор с над 60 чуждестранни университети, с които са сключени договори за обмен на преподаватели и студенти, за провеждане на студентски практики, за реализиране на различни научни прояви и др.

Натрупаният опит и знания в резултат на участието в различни образователни и научни национални и международни форуми предоставя отлична възможност за развитие на големи научни мрежи, кълстери, които съдействат за изграждане на общество, базирано на знанието.

Всички тези постижения са оценени от Акредитационният съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация, който присъди на ВТУ „Т. Каблешков” висока обща оценка за институционална акредитация 9.10² през 2018г. с максималния срок за акредитация – шест години.

От 2011г. оценката на конкурентната среда на висшите училища се дава и от Министерство на образованието и науката, чрез изготвяне на Рейтинг на висшите училища в България.

Чрез система от показатели Рейтинговата система сравнява висшите училища по професионалните направления, като измерва учебната среда, научноизследователската и административна дейност, реализацията на завършилите.

² Национална агенция за оценяване и акредитация, <https://www.neaa.government.bg/>

Тази система дава комплексна оценка за качеството на висшите училища и е важна за изграждане на връзка между висшите училища и пазара на труда.

Ежегодно, в рейтинговата система Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков” заема водещи позиции, което показва високо образователно и научно ниво.

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА В БЪЛГАРИЯ, 2019г.

Таблица 1.

Направление	Брой университети, участвали в класацията	Място на ВТУ
Архитектура, строителство и геодезия	8	4
Електротехника, електроника и автоматика	9	4
Комуникационна и компютърна техника	10	5
Машинно инженерство	9	4
Общо инженерство	10	4
Транспорт, корабоплаване и авиация	6	4
Икономика	19	7

Източник: <http://rsvu.mon.bg>

Развитието на образованието на базата на модерни методи на преподаване и предоставяне на реални знания изграждат система за образование през целия живот, като така се укрепва връзката образование – наука – бизнес.

Основните компоненти на икономиката на една държава, които я дефинират като „икономика, основана на знанието” са:

- ✓ Състояние на икономическата среда
- ✓ Образована и квалифицирана работна сила, която може да предлага, приема и прилага знания
- ✓ Изградена образователна мрежа.

Икономика на знанието обхваща напредъка в науката и технологиите и въздействието, което те оказват върху икономическия и социалния живот. Самият термин подсказва, че икономиката и изобщо развитието на държавата се гради на базата на знание.

А знанието е свързано с добро образование и наука или най-общо казано - с добри университети. Изследването, анализирането и отчитането на предпочитанията на отделните субекти, равнището на тяхната удовлетвореност оказва пряко влияние върху имиджа и репутацията на висшето училище, както и на равнището на конкурентоспособност на пазара на образователни услуги.

Висшето транспортно училище «Тодор Каблешков» можем определено да наречем добър университет, доказал се успешно на образователния пазар в подготовката на транспортни специалисти.

ВТУ „Тодор Каблешков“ е авторитетно и динамично развиващо се висше училище с модерно обзаведена учебна база, с висококвалифицирани преподаватели, с амбициозни и мотивирани студенти, обучаващи се както в традиционно търсени, така и в новосъздадени специалности, съобразени с променящите се нужди на динамично развиващата се национална и световна индустрия.

SWOT АНАЛИЗ НА ВИСШЕ ТРАНСПОРТНО УЧИЛИЩЕ “ТОДОР КАБЛЕШКОВ”

Таблица 2.

Силни страни	Слаби страни
<ol style="list-style-type: none"> 1. Единствено висше училище в България в областта на сухоземния транспорт. 2. Напълно развит университетски кампус, съдържащ учебни корпуси, лаборатории, библиотека, общежития, столова, спортни площадки, места за отдих. 3. Висок професионализъм и ерудиция на преподавателския колектив. 4. Предлагане на специалности с високо и устойчиво търсене, в съответствие с очертаващите се тенденции на образователния пазар и пазара на труда. 5. Обучение на чуждестранни студенти и докторанти. 6. Силна практическа подготовка на студентите, чрез стажове, професионална подготовка и квалификация. 7. Модернизиран образователен процес чрез нови форми, методи и технически средства, водещи до повишаване на качеството на обучение. 8. Прилагане на европейски стандарти в учебния процес чрез интегриране с други институции, обмен на добри практики и реализиране на съвместни проекти. 9. Хармонизирани учебни планове и програми в съответствие с Болонския процес и ефективна подкрепа на академичните мобилности. 10. Образователните дейности са в съответствие с националните, регионалните и общоевропейските стратегически задачи в областта на висшето образование и на транспорта. 11. Насоченост на обучението според изискванията на бизнеса чрез поддържане на устойчиви връзки и съгласуване на учебни програми с фирми, професионални организации, правителствени и неправителствени институции. 12. Полагане на постоянни грижи за кариерно ориентиране и консултиране на студентите. 13. Осигуряване на възможности за продължаващо обучение и квалификация през целия живот. 14. Висока научноизследователска активност. 15. Признат авторитет и устойчиви пазарни 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недостатъчни средства за материална база, в резултат от недофинсиране на висшето образование от страна на държавата. 2. Трудност за поддържане и обновяване на вътрешния интериор на студентските общежития.

<p>позиции в системата на висшето образование и сред висшите училища в България и в чужбина.</p> <p>16. Гъвкави стратегии и адекватни приоритети при провеждането на последователна и целенасочена политика за осигуряване на научен, образователен и административен ресурс.</p> <p>17. Изградена, обновена и непрекъснато развиваща се материално-техническа и информационна база, чрез която се провежда качествена образователна и научноизследователска дейност.</p> <p>18. Поддържане и задълбочаване на ефективно действащи връзки с бизнеса и обслужването му с иновативни научно-приложни продукти в условията на реалната пазарна среда с експертна и консултантска дейност, и разработване на съвместни проекти.</p> <p>19. Високи резултати от Рейтинга на ВУ в показателите за оценка качеството на обучение и реализация на завършилите.</p> <p>20. Успешна реализация на студентите на трудовия пазар (над 90%).</p> <p>21. Силни национални и международни контакти с образователни и научни институции в цял свят.</p> <p>22. Неограничено и безплатно е ползването на безжичен интернет във всяка точка на университетския комплекс.</p>	
Възможности	Заплахи
<ol style="list-style-type: none"> 1. Доказана потребност от кадри в областта на транспортните науки, икономиката и управлението на транспорта. 2. Осигуряване на бърза разпознаваемост на висшето училище в и извън страната. 3. Разширяване на обучението на чуждестранни студенти и докторанти. 4. Нови образователни програми за ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър” в атрактивни и търсени специалности с добра реализация. 5. Непрекъснато модернизиране на методите за обучение. 6. Засилване на работата по проекти, с оглед големите възможности по Европейските програми за подобряване и разширяване на материално - техническата база. 7. Насърчаване и стимулиране на научноизследователската дейност в условията на конкурентост. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демографският фактор продължава да играе ролята на съществен ограничител за намаляване броя на студентите. 2. Силна конкуренция на други университети в страната и чужбина. 3. Търсене на работна сила на трудовия пазар. 4. Недостатъчно финансиране на научноизследователската дейност. 5. Много ниски капиталови разходи, като субсидия от бюджета, да за е възможно оптимално поддържане на сградния фонд и зелените площи.

<ol style="list-style-type: none"> 8. Нарастване на прякото участие на студентите в научни проекти от национален и международен характер. 9. Подмладяване на възрастовата структура на академичния състав. 10. Разширение към академични електронни бази данни с библиографско и реферативно съдържание. 11. Утвърждаване на висшето училище като академична институция със значимо национално обществено влияние. 12. Условие за превръщане в регионален образователен, научен и експертно-консултативен център в областта на транспорта. 	
---	--

Научният потенциал на Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков”, студентите и докторантите се стремят да бъдат в крак с времето, в което живеем, време на непрекъснато развитие и технологичен напредък. Очите ни са обърнати към съвременния ход на бизнеса, процесът на обучение и подготовката в университета ни са съобразени с най-новите и водещи тенденции в транспортното и икономическото образование.

Авторитетът, който натрупахме в 97-годишната ни история не е случаен, той е последователен и аргументиран от непрекъснато възходящото научно и съвременно ниво на преподаваните знания, от високия професионализъм на нашите преподаватели.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основната цел на българските университети е не само да дават нови знания, но и да бъдат модерни висши училища, изпълняващи ефективно своите функции.

Насоките за бъдеща работа на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” са свързани с разширяване на образователната, методологичната и изследователската дейност чрез реализиране на натрупания опит и възможностите за развитие на изследователските мрежи и колективи. Образователната политика на университета е насочена към потребностите на обществото в регионален и национален мащаб.

За нас като образователна и научна институция инвестицията в наука и обвързката и с реалния пазар, бизнеса и научните организации е от съществено значение. Развитието на науката зависи от приложенията на научните изследвания в реалната, заобикаляща ни среда.

Образователните принципи, които спазват нашите преподаватели и учени са гаранция за по-нататъшен просперитет на университета, както в успешния процес на обучение, така и в умелото му съчетаване с научноизследователската дейност.

Постигнатите резултати от работата показват усилията на академичната общност в отстояването на високи стандарти в преподавателската и научно- изследователската работа. Университетът се развива в посока все по-активно сътрудничество с бизнеса и новаторски подход към обучението на студентите, с цел по-успешната им професионална реализация.

Това е от изключително важно значение за устойчивост и конкурентоспособност на образователната институция както на вътрешния, така и на европейския, и на световните пазари.

Използвана литература:

- [1.] Годишен доклад на ректора на ВТУ „Тодор Каблешков”, 2018 г., www.vtu.bg
- [2.] Гергова Н., Бенчмаркинг - инструмент за оценка и анализ на качеството на висшето образование в България, ISBN 978-954-12-0258-6, 2019г.
- [3.] Даниела Тодорова, Петър Колев, Нина Гергова, Интернационализация на висшето образование – развитие чрез университетско сътрудничество на обучението на бъдещи кадри за транспортната система, сп. Механика Транспорт Комуникации, бр. 3/1, 2018, стр. 01-07, ISSN 1312-3823[print], ISSN 2367-6620 [online]
- [4.] Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020г., <https://www.mon.bg/>
- [5.] Колев П., Тодорова Д., Висше транспортно училище „Тодор Каблешков” – модерно образование и професионализъм, Научно методическо списание "Професионално образование", изд. "Аз Буки", МОН, София, кн. 5, 2012, ISSN 1314-555X, стр. 404-412
- [6.] Kolev P., Todorova D., Gergova N., E-Learning and the Liaison with the Business – Todor Kableshkov University of Transport Goals, MEST (Management, Education, Science & Society, Technology) Journal ,VOL 2, № 2, 2014, JEL Classification: I2, I23, D83, Serbia , ISSN 2334-7171, стр. 95-101, The MEST Journal is indexed in Google Scholar and registered in DOI system by CrossRef with DOI 10.12709/issn.2334-7058.
- [7.] Министерство на образованието и науката, Рейтингова система 2019г., <http://rsvu.mon.bg>
- [8.] Национална агенция за оценяване и акредитация, <https://www.neaa.government.bg/>
- [9.] Национален статистически институт, www.nsi.bg
- [10.] Daniela Todorova, Nina Gergova, Marya Hristova, Vojtech Kollar, Stanislav Filip, Lubica Filipova, Monography - Benchmarking Model – Intelligent Portfolio For Quality Measurement And Management Of Education At Bulgarian And Slovakia Higher Schools, ISBN 978-954-12-0260-9, 2019, Sofia, Bulgaria, Bratislava, Slovakia
- [11.] Todorova D., Kolev P., Gergova N., Качество обучения и конкурентоспособность Высшего транспортного училища им. Тодора Каблешкова на рынке образовательных услуг, X Международная научная конференция, „Правовые и управленческие проблемы деятельности государства и хозяйствующих субъектов: российский и международный опыт” 19-22 апрель 2015г., Домодедово, БВН 978-5-4253-0802, Москва, Интеграция 2015 УДК 338.24 (082), стр. 16, 2015
- [12.] Veselinov Yotsov, Ivo; Lutzkanova, Siyana. Some Features of the Investment Process and International Investment Projects in the Conditions of Bulgarian Economy and Politics, Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences 2 (2016 9) 325-341, ISSN 2313-6014, pp. 325-341 available at <http://elib.sfu-kras.ru/handle/2311/20105>
- [13.] Йоцов, И. Условия за развитие на икономическите коридори в Евразия: място и роля на република България при реализирането на концепцията за изграждане на икономически коридори // Варна: Е-Литера Софт, 2018
- [14.] Boyan Mednikarov, Siyana Lutzkanova, Ivo Yotsov. Overview on some political aspects for Bulgaria in the context of the new Eurasian economic corridors, Global perspectives in MET: Towards Sustainable, Green and Integrated Maritime Transport, Nikola Vaptsarov Naval Academy, 2017/10, ISBN 978-954-8991-95-7, pp. 426-438

THE SUSTAINABLE RELATIONSHIP “EDUCATION - SCIENCE - BUSINESS” - A KEY FACTOR FOR THE STRATEGIC DEVELOPMENT OF TODOR KABLESHKOV UNIVERSITY OF TRANSPORT

Daniela Todorova
dtodorova@vtu.bg

*Todor Kableshkov University of Transport,
158, Geo Milev, str., Sofia
BULGARIA*

Key words: *education, quality, transport, development strategy*

Abstract: *In the article, the focus is put on the perspectives for the development of Todor Kableshkov University of Transport in the current economic environment and as a result of the influence of the relationship business – education, which relationship determines the quality of education and its competitiveness.*

The economic environment, together with the labor market status quo, impose the graduates to improve their qualification continuously as well as to acquire new skills and knowledge.

In the conditions of decentralized higher education and autonomy of higher schools, it is of great importance to be determined the needs and the specifics of the education. A key element in the system of education is the process of active interaction among the various subjects.

The reputation and competitiveness of higher schools at the education market are determined by the analysis and recognition of the main subjects' needs as well as their satisfaction by the education services provided.

Todor Kableshkov University of Transport is a dynamically developing higher school with a modern education infrastructure, highly qualified academic staff, ambitious and motivated students, who are enrolled in traditional and newly accredited specialties, which are adapted to the changing needs of the national and world industry.

The achieved high results of the academic community of the university prove the ceaseless efforts of the lecturers and scientists in their teaching activities and R&D. The university is developing more actively in the relationship with the business and in the implementation of innovative approaches for the education of students in order graduates to find easier their jobs at the labor market. This fact is of great importance for the sustainable and competitive development of the higher school on the national, European and international markets.